

DE NIEUWE WATERSTOFECONOMIE en zijn APPARATEN INDUSTRIE

Waterstof als Energiedrager
De Brandstofcel als Schone Efficiënte Motor.

Ir. E.A.M. de Nie

Voorzitter

Projectdirecteur

Inhoud van deze Presentatie

- Hoe werkt waterstof in de Energieketen.
- Investeringsprogramma's Overheid en Industrie creëert een opkomende markt.
- Een Regiegroep Onderwijs?

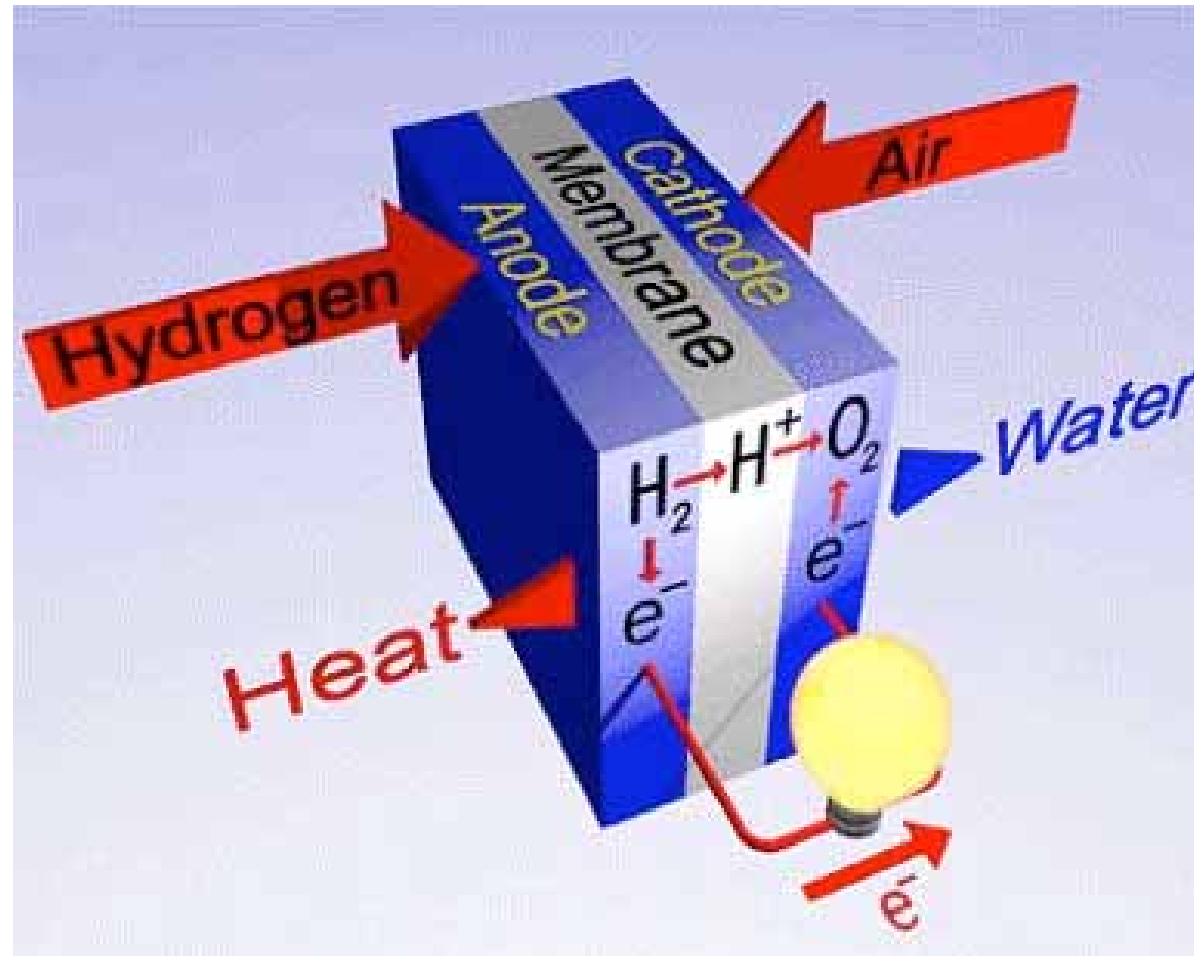
WATERSTOF in de ENERGIEKETEN

- Waterstof is **geen** primaire energie.
  - Het is dus zo schoon als de bron.
- Waterstof is een **schone** energiedrager.
  - Het verbrandt zonder vervuiling
- Waterstof komt pas tot zijn recht **in de Brandstofcel**.
  - De brandstofcel is wel drie keer efficiënter dan de verbrandingsmotor.

De Verwachtingen van de Waterstofeconomie en de Brandstofcel

- Oplossing voor een goede toepassing van
Duurzame Energie.
- Een bijdrage aan beëindigen van het
Broeikaseffect.
- Een bijdrage aan het opheffen van de
Luchtvervuiling.
- Een bijdrage aan het verminderen van
Geopolitieke Spanningen.

DE BRANDSTOFCEL

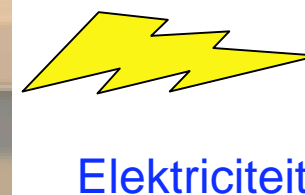

BRANDSTOFCEEL

Waterstof

Elektriciteit

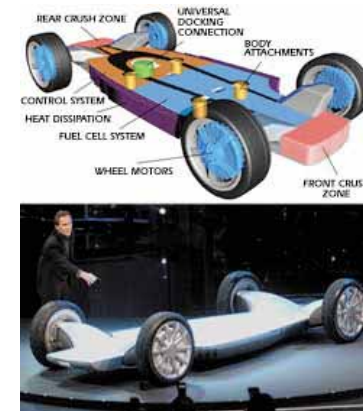

H₂O

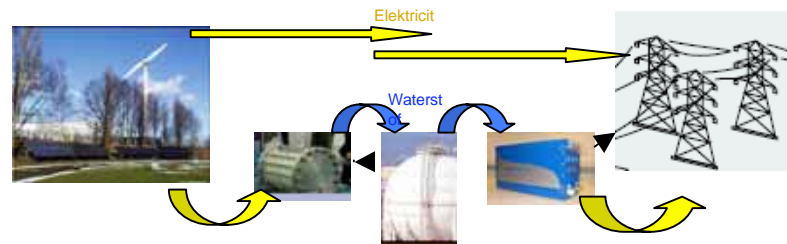

Dit leidt tot veranderingen in branches:

Auto-industrie:

Elektriciteit uit wind:

Elektriciteitscentrales:

Zeer grote flexibiliteit in vermogen
kan piek- en dalvraag volgen.

Er is een zeer grote markt voor de Brandstofcel.

Alle verbrandingsmotoren worden vervangen:

- Auto's
- Vrachtwagens
- Schepen (AES)
- Treinen
- Powerunits.

Alle bovenleiding zal verdwijnen:

- Treinen.
- Trolleybussen.
- Trams.

Alle ketels worden vervangen:

- CV.
- Ketelhuizen.
- Centrales

Eerste fase: NIET DUURZAME ENERGIE

WATERSTOF MAKEN DOOR STEAM REFORMING

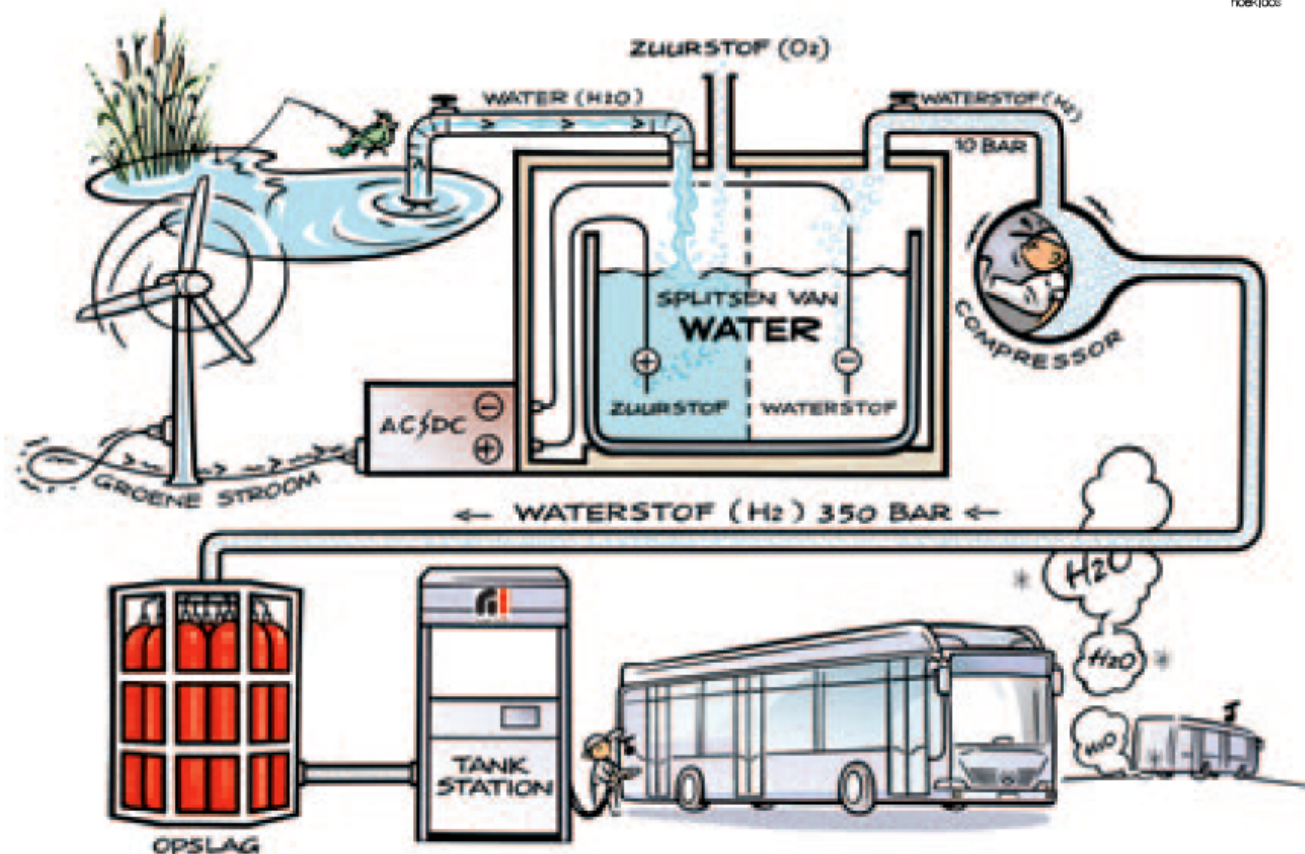

In combinatie met brandstofcel efficiencywinst 20-50%.

Tweede fase: DUURZAME ENERGIE

WATERSTOFTANKSTATION AMSTERDAM

Linde Gas |

PRODUCTIE VAN WATERSTOF

DE BUS

2. Investeringsprogramma's Overheid en Industrie creëert een opkomende markt.

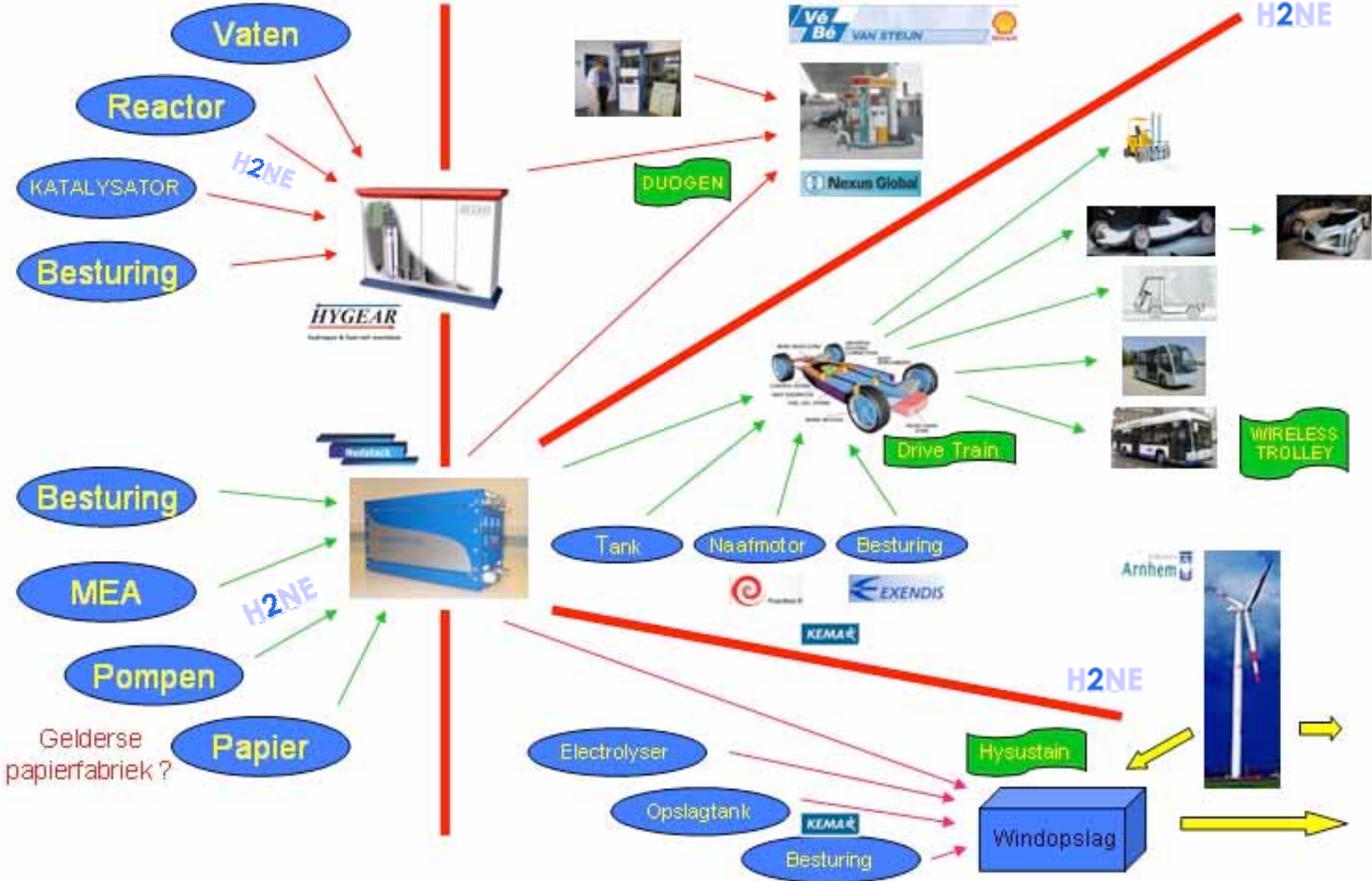
Investeringsprogramma's van Staten en Industrie

	PER JAAR
• Japan: programma WE-NET 1992-2020	\$ 300 miljoen
• USA: Freedom Car Initiative 2003-2008	\$ 350 miljoen
• Europese Unie: Kaderprogramma's	\$ 300 miljoen
• Individuele staten: Can,D,F,I,DK,N,CH.....	\$ 700 miljoen

Ieder land heeft zijn eigen "Roadmap to Hydrogen".

- 5 Automobielen Consortia: Fuel Cell Car \$ 5.0 miljard

Geografie van de H2+FC Maakindustrie

HISTORISCHE TERUGBLIK

Van Research

Onderzoekcentrum
Neunburg vorm Wald
1984-1999

Naar Prototype

De eerste Waterstofbus
2003-2007

En Verder

**NIEUWE
MARKTKANSEN**

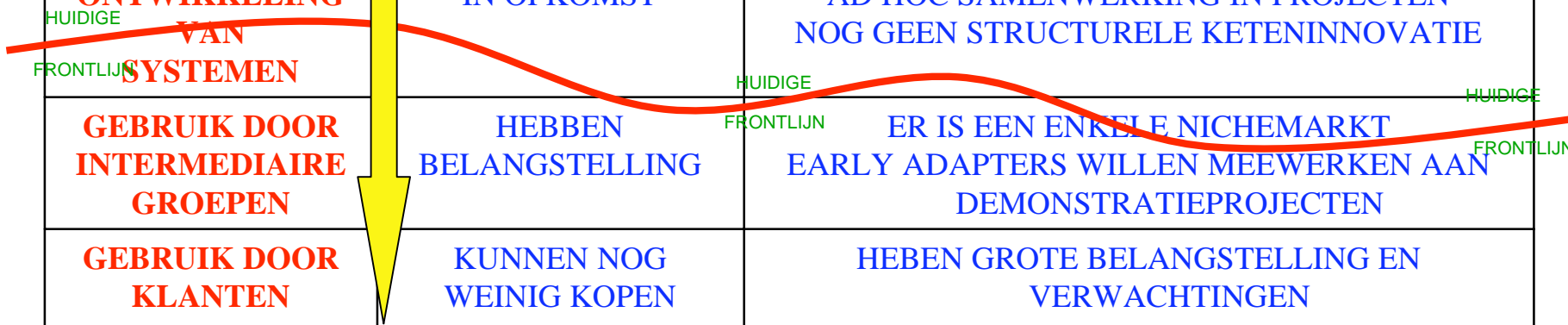

Waar staan we op weg van kennis naar toepassing?

FASE

STAND van ZAKEN

KENNIS OPBOUW	VEEL KENNIS AANWEZIG	KENNISCENTRA GOED GEORGANISEERD OM ONDERNEMERSVRAGEN TE BEANTWOORDEN
ONTWIKKELING VAN APPARATUUR	STERKE TROEVEN	STERKE VOORAANSTAANDE MKB BEDRIJVEN VOOR KERNAPPARATUUR: BRANDSTOFCEL , H2-GENERATOREN, OPSLAG
ONTWIKKELING VAN SYSTEMEN	IN OPKOMST	AD HOC SAMENWERKING IN PROJECTEN NOG GEEN STRUCTURELE KETENINNOVATIE
GEbruik DOOR INTERMEDIAIRE GROEPEN	HEBBEN BELANGSTELLING	ER IS EEN ENKELE NICHEMARKT EARLY ADAPTERS WILLEN MEEWERKEN AAN DEMONSTRATIEPROJECTEN
GEbruik DOOR KLANTEN	KUNNEN NOG WEINIG KOPEN	HEBEN GROTE BELANGSTELLING EN VERWACHTINGEN

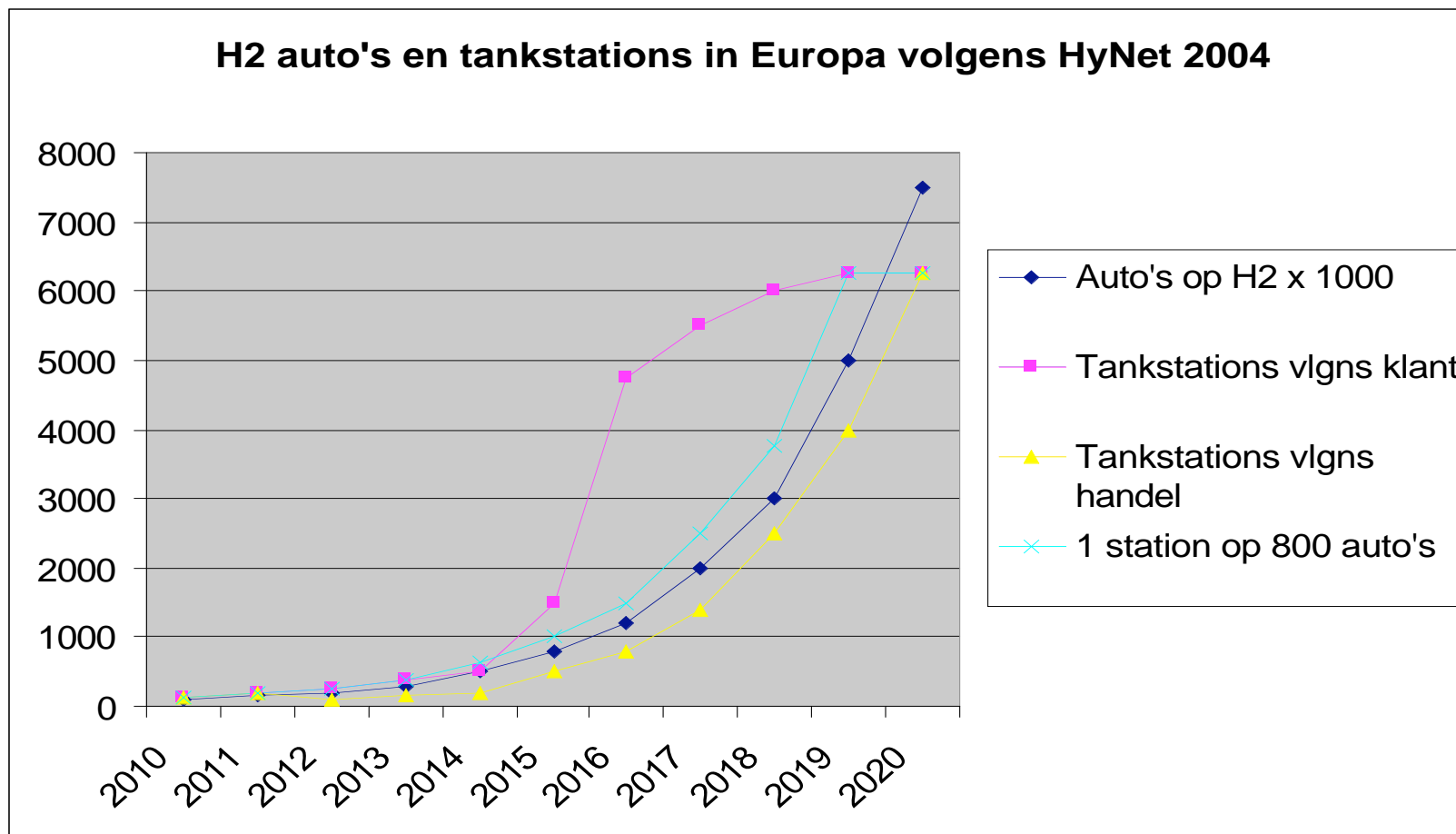

NIEUWE MARKTKANSEN

Nu van Product naar Productie van een Industrieel Product:

- Bedrijven integreren in een keten.
- Re-engineerig.
  - Betrouwbaar maken.
  - Lage kosten.
  - Levensduur verlengen.
  - Recyclebaar.

DE VOORSPELDE MARKTGROEI

NIEUWE MARKTKANSEN

het MKB op een opkomende markt.

Omstreeks 2015 ontstaat een volumemarkt

- **KANS:**

First Mover Advantage, dus bij de eersten behoren die groot volume industrieel kunnen produceren en leveren.

- **TARGET:**

In 2010, vijf jaar voor de officiële prognose de gehele industrieketen klaar voor levering op de Europese markt.

Dus SENSE of URGENCY

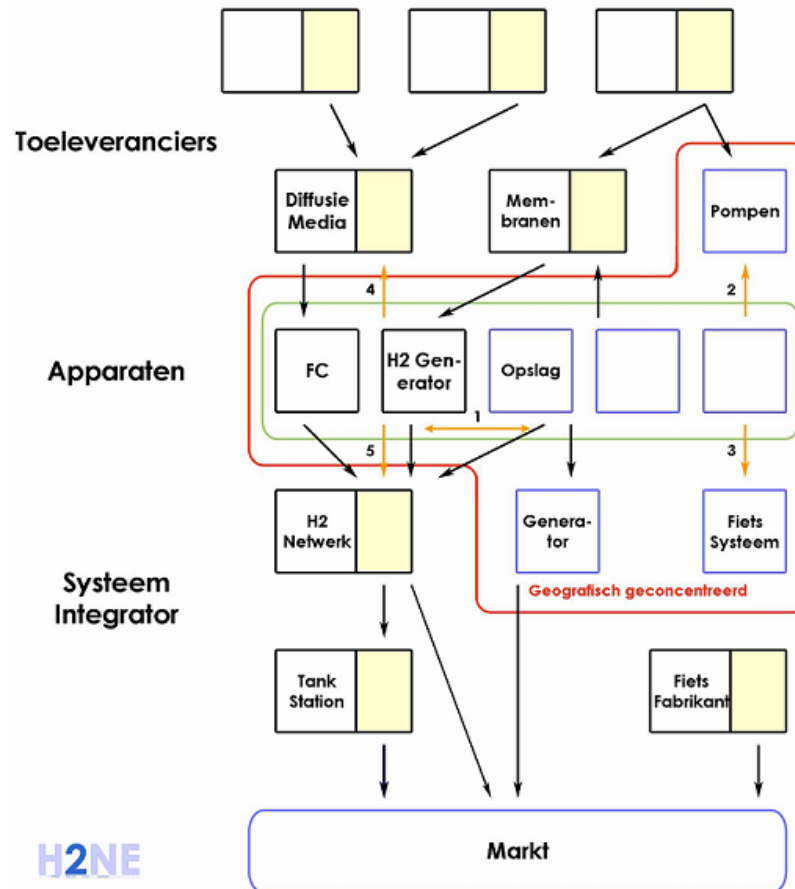
De Innovatie problematiek verschuift:

Komen tot geïntegreerde systemen is veel meer dan de pure technische innovatie.

De industrieketens van grondstof tot eindproduct moeten georganiseerd worden.

Structurele maatregelen nastreven om te voorzien in de groeiende behoefte aan opgeleid personeel.

Innovatietaken op organisatorisch gebied:

Van individuele Innovatie naar Keteninnovatie:

- Opsporen actuele niches.
- Ketenpartners bijeenbrengen.
- Opzetten startproject.
- Financiering.

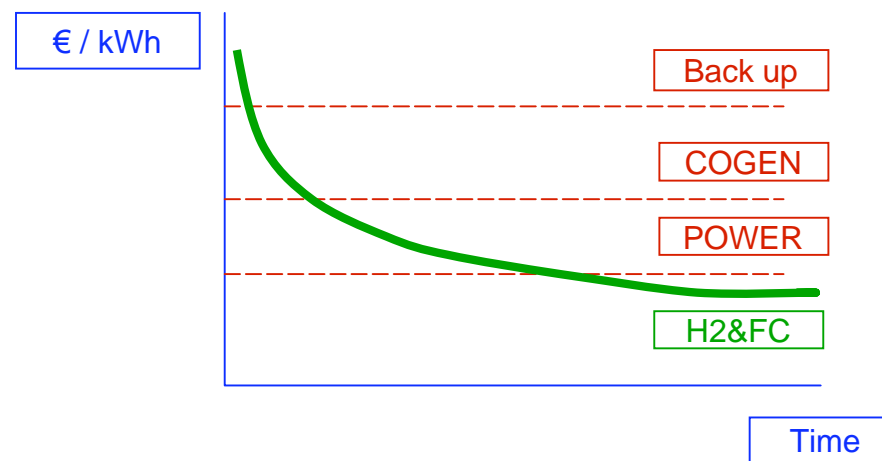
Opvullen van blinde vlekken:

- Nieuw bedrijf starten of buiten de core treden ?

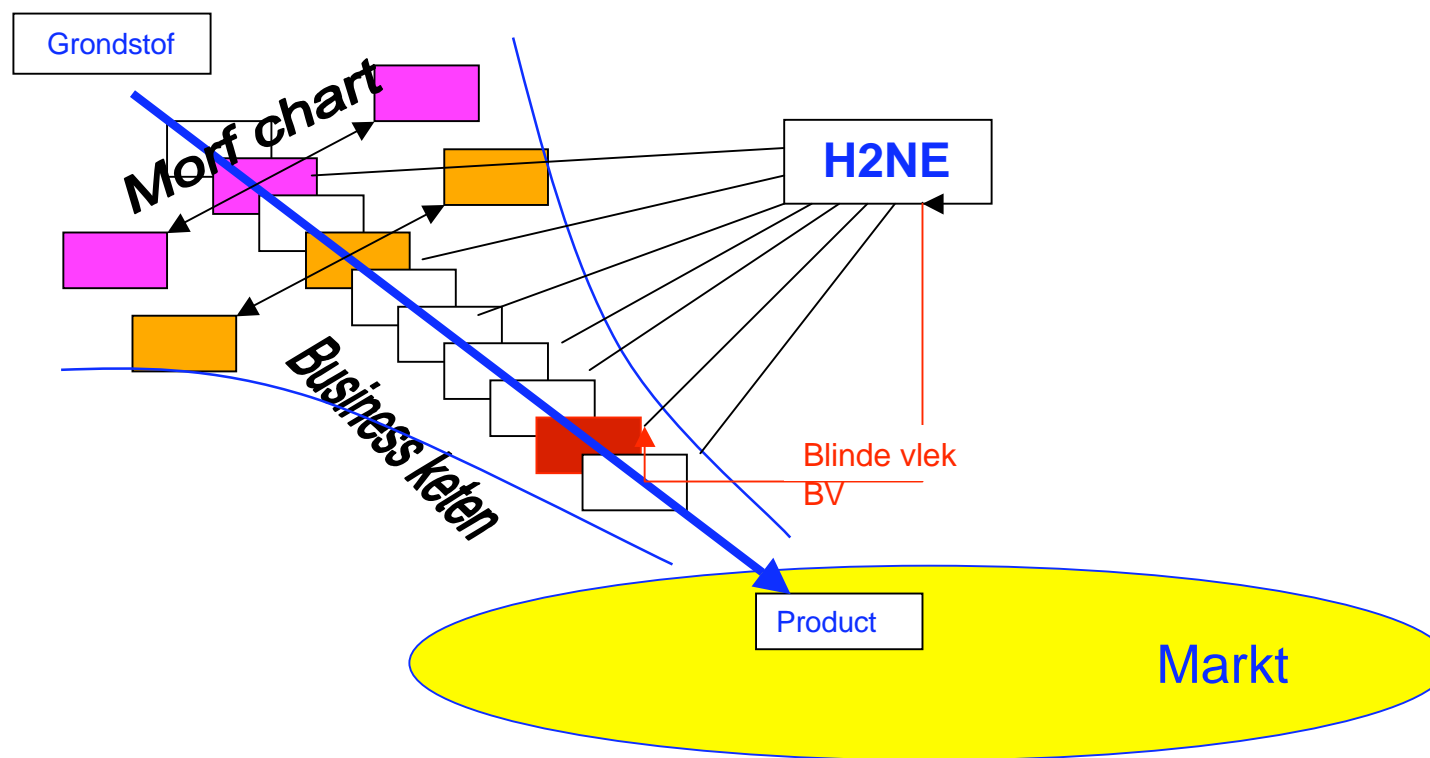
Toegang tot Technologische kennis faciliteren.

Structurele maatregelen nastreven om te voorzien in de groeiende behoefte aan opgeleid personeel.

OPSPOREN ACTUELE NICHES

KETENPARTNERS BIJEENBRENGEN

Een Regiegroep Onderwijs?

- Op vele plaatsen en op vele niveaus wordt nagedacht over waterstof en brandstofcellen in regulier onderwijs.
- Is dit volledig en zit er winst in coördinatie en uitwisseling?
- Levert dit op tijd voldoende gekwalificeerde medewerkers voor de industrie expansie in waterstofapparaten en brandstofcellen?

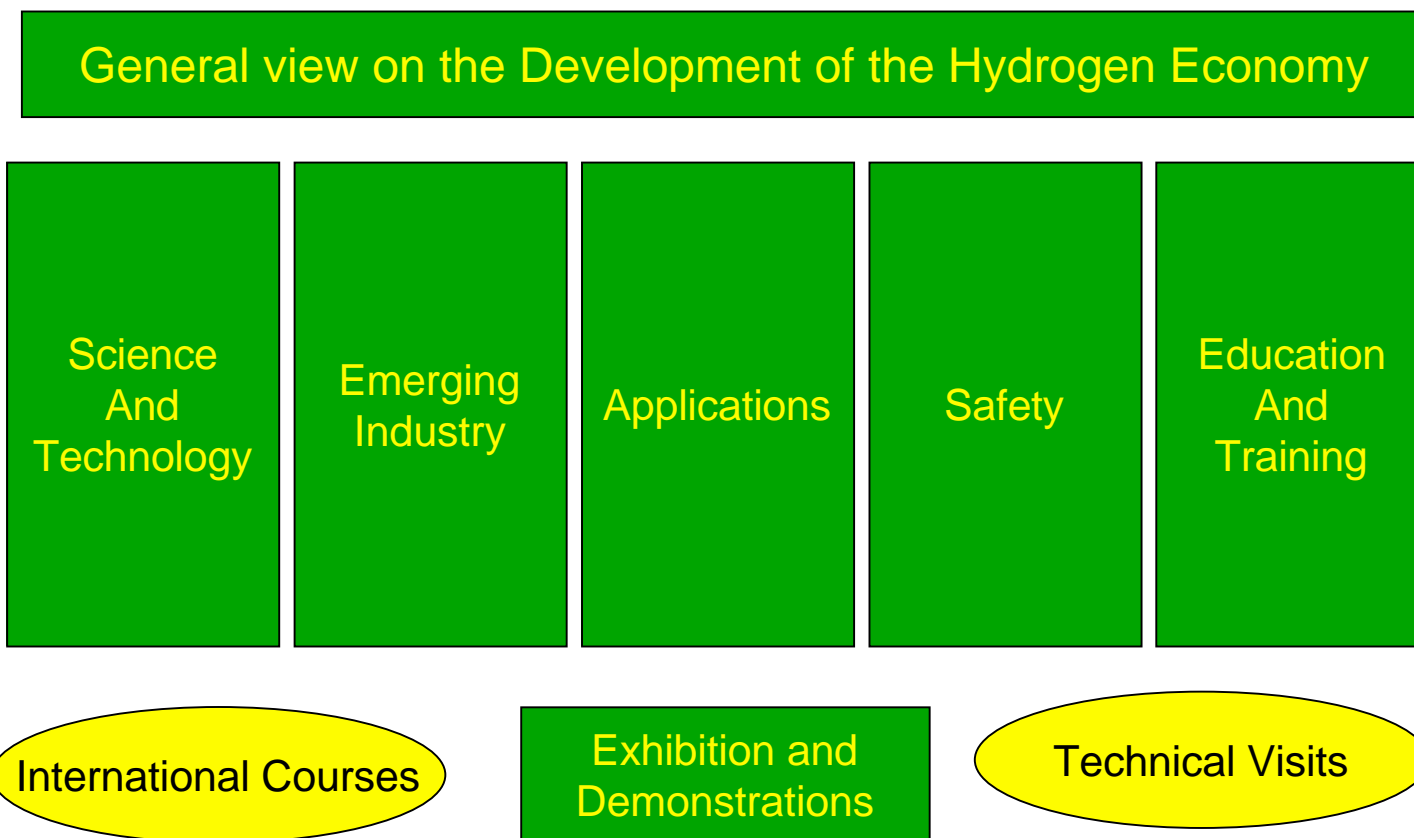
Europese Activiteitsgebieden

HYDROGEN in ACTION

STRUCTURE of the PROGRAM

Een Regiegroep Onderwijs?

- Op vele plaatsen en op vele niveaus wordt nagedacht over waterstof en brandstofcellen in regulier onderwijs.
- Is dit volledig en zit er winst in coördinatie en uitwisseling?
- Levert dit op tijd voldoende gekwalificeerde medewerkers voor de industrie expansie in waterstofapparaten en brandstofcellen?